

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA TOMOSLAVA NIKOLIĆA NA ZASEDANJU GENERALNE SKUPŠTINE UN¹

(Njujork, 26. septembar 2014.)

Gospodine predsedniče,
Gospodine Generalni sekretaru,
Ekselencije,
Dame i gospodo,

Uvaženi gospodine predsedniče, Vaša ekaselencijo gospodine Kutesa, čestitam Vam na preuzimanju funkcije predsedavajućeg Generalnom skupštinom Ujedinjenih nacija. Uveren sam da će Vaš međunarodni ugled i iskustvo značajno doprineti kreiranju održivih političkih rešenja za nove globalne izazove koji su pred nama.

Želeo bih da Vam prenesem spremnost i nedvosmisleni podršku Srbije za rešavanje prioriteta koji se odnose na klimatske promene, integrisanu globalnu ekonomiju, pitanja međunarodne bezbednosti, kao i sve druge teme koje ste stavili na dnevni red i kojima ćemo se aktivo baviti.

Uvažena ekaselencijo gospodine Eš, želeo bih da Vam se posebno zahvalim na uloženom trudu i uspešnom radu tokom 68. zasedanja Generalne skupštine koja je postavila osnove Razvojne agende posle 2015. godine, kao i na Vašem angažmanu na jačanju principa i ciljeva Ujedinjenih nacija.

Ove godine zasedanje Generalne skupštine održavamo u znaku značajnog jubileja, sto godina od izbijanja Velikog rata, koji je oblikovao 20. vek. Ta godišnjica je obeležena na različitim mestima, ali nažalost, nije napravljena zajednička ceremonija u duhu pomirenja i praštanja na najvišem nivou.

Dame i gospodo,

Srbija snažno podržava agendu ovogodišnjeg zasedanja Generalne skupštine i vidi sebe kao aktivnog partnera i učesnika u implementaciji razvojnih ciljeva Ujedinjenih nacija. Svet se suočava sa novim bezbednosnim, klimatskim i socio-ekonomskim izazovima.

---

¹ Izvor: <http://www.predsednik.rs/lat/pres-centar/vesti/obracanje-predsednikanikolica-na-zasedanju-generalne-skupstine-un>.

Puno zajedničkog posla je pred nama kako bismo osigurali napredak čovečanstva u 21. veku. Srbija želi da ponudi svoja iskustva i ideje za globalno upravljanje kako bismo obezbedili bolju budućnost za nove generacije širom sveta.

Želeo bih da se osvrnem na tri danas goruća, globalna izazova, koji se tiču kako svih nas, tako i Srbije: klimatske promene, pitanja globalne bezbednosti, i smrtonosne zaraze velikih razmera. Smatram da, ako ne budu mudro i sistematski rešavani, mogu da dovedu u pitanje opstanak budućih generacija.

Dame i gospodo,

Socio-ekonomska povezanost doprinela je da više ne postoje podele na „nas“ i „vas“. Svi mi, zemlje članice Ujedinjenih nacija, podjednako delimo sudbinu i odgovornost za probleme sa kojima se čovečanstvo neposredno suočava.

Jedan od gorućih, globalnih izazova sa kojima se suočavamo su klimatske promene. Na „Samitu o klimi“ na kome sam učestvovao sa velikim interesovanjem, razgovarali smo o istorijskoj šansi koju ćemo imati na predstojećoj konferenciji Ujedinjenih nacija o klimi u Parizu 2015. Naučni konsenzus sugeriše da će globalna temperatura u 21. veku dramatično porasti. Ekstremne vremenske nepogode će rasti i njihova učestalost zavisi od intenziteta globalnog zagrevanja.

Efekti prirodnih nepogoda neminovno pogoršavaju krhku ekonomsku situaciju u Srbiji i regionu jugoistočne Evrope i otežavaju borbu za smanjenje siromaštva, koje ostaje suštinsko pitanje današnjice.

Aktivnosti na ublažavanju posledica klimatskih promena predstavljaju imperativ našeg vremena. U opredeljivanju obavezujućih mera svakako treba voditi računa o nužnostima razvoja siromašnih i nerazvijenih. Uveren sam da delite moje mišljenje o postojanju potrebe da se što hitnije reaguje i unapredi sistem adaptacije i uspostavljanja mehanizama za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa. Zato ovu godinu vidim kao priliku za početni udarac za intenzivne aktivnosti na polju kreiranja klimatske politike i posvećenost zemalja za smanjenje karbonske emisije.

Imamo istorijsku šansu da upostavimo energetska politika koja je održiva i koja bi obezbedila značajnu globalnu akciju na polju politike klimatskih promena. Uveren sam da svi delimo mišljenje o urgentnosti i obaveznosti unapređenja sistema adaptacije i uspostavljanja mehanizma za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa.

Srbija želi da doprinese postizanju pravno obavezujuće, opšte saglasnosti o klimi, za sve naroda sveta. Smatram da značajno mesto u procesu primene dogovorenih principa treba da ima i Zeleni klimatski fond koji bi do 2020. godine dostigao ambiciozni cilj na čije smo se ispunjenje obavezali zarad dobrobiti čovečanstva.

Ove godine sam i sam bio svedok, a moja zemlja žrtva, izbijanja ekstremnih vremenskih nepogoda u Evropi. Prirodne katastrofe, kao posledica klimatskih promena, na žalost, nisu mimoišle Srbiju, kao ni naše susede u regionu.

Srbija je bila, i ovih dana je ponovo, izložena poplavama biblijskih razmera, i koristim ovu priliku da izrazim zahvalnost Ujedinjenim nacijama na snažnom i efikasnom angažovanju i saradnji sa Vladom Srbije nakon poplava.

Posebno želim da se zahvalim francuskom predsedniku Fransoa Olandu što je prihvatio moj apel za organizovanje donatorske konferencije za pomoć Bosni i Hercegovini i Srbiji, Komisiji Evropske unije i svim članicama za organizovanje, Ruskoj Federaciji, Kini, Japanu, Belorusiji, afričkim zemljama i zemljama regiona na pomoći i angažovanju, jer bez velikodušne bilateralne pomoći ne bismo mogli da pomognemo svim građanima kojima je pomoć bila preko potrebna.

Zemlje članice Ujedinjenih nacija, bez vaše nesebične pomoći mi ni danas ne bismo mogli da pomognemo ugroženim građanima od kojih su mnogi izgubili sve što su stvorili za života.

Dame i gospodo,

Nacionalni prioritet Srbije je postizanje održivog političkog rešenja za pitanja Kosova i Metohije. Za Srbiju, jedino prihvatljivo, jedino pravedno i pravično rešenje je otpor secesionizmu i očuvanje teritorijalnog integriteta svih zemalja pa i naše.

Zato je Srbija jasno opredeljena za traženje održivog političkog rešenja kroz dijalog sa predstavnicima privremenih institucija u Prištini. Političko rešenje za koje se Srbija zalaže uključuje interese srpskog, albanskog i ostalog stanovništva. To će da bude trajno političko rešenje koje zadovoljava sve aktere, a možemo da ga pronademo isključivo kroz konstruktivan dijalog.

Normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine u velikoj meri doprinosi proces Evropskih integracija. Očekujemo da Evropska Unija nastavi da svojim aktivnim angažmanom podstiče otvoren dijalog kao i ispunjenje dogovorenih obaveza kako bi došlo do jačanja međusobnog poverenja.

Srbija je odgovorno i u predviđenom roku ispunila sve do sada preuzete obaveze implementacije Briselskog sporazuma. Želim da naglasim da je Srbija otvorena za nastavak konstruktivnog dijaloga sa Prištinom na svim nivoima.

Misija Ujedinjenih Nacija na Kosovu i Metohiji predstavlja garant i osnovu delovanja za sve druge međunarodne misije na Kosovu i Metohiji u skladu sa rezolucijom Saveta bezbednosti 1244. Smanjenje obima i mandata misije UNMIK na Kosovu i Metohiji za Srbiju nije prihvatljiva. U dogovorima sa privremenim institucijama samouprave u Prištini, Srbija polazi od premise da sva rešenja moraju da budu u skladu sa Ustavom Srbije i rezolucijom Saveta bezbednosti 1244. To se odnosi na pitanja statusa Pokrajine, položaja Srba i drugog nealbanskog stanovništva u Pokrajini, kao i zaštite verskog i kulturnog nasleđa Srba.

Naš pristup traženju održivog političkog rešenja za Kosovo i Metohiju ima širu političku implikaciju. Verujem da ćete se svi složiti da stvaranje uslova za uživanje osnovnih ljudskih prava, prava manjina, ne samo da bi doprinelo povratku raseljenog stanovništva, već bi i napravilo model za politički dijalog i toleranciju, postulate savremenog sveta i mirovne politike sa Ujedinjenim nacijama na čelu.

Stvaranje optimalnih uslova za povratak interno raseljenih lica u svoje domove, ključan je faktor u procesu normalizacije odnosa Beograda i Prištine. Podsećam vas da je sve počelo terorizmom albanske manjine na Kosovu i Metohiji u cilju ostvarivanja secesionističkih ambicija. Danas, 15 godina posle usvajanja rezolucije SB UN 1244 kojom smo upravljanje pokrajinom KiM prepustili Ujedinjenim nacijama, uslovi za povratak interno raseljenih lica još uvek nisu stvoreni. Ova činjenica se konstatuje u redovnim izveštajima Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija o radu UNMIK, i izveštavanju UNHCR, kao i specijalnog izvestioca za IRL.

Srbija je zemlja sa najvećim brojem interno raseljenog stanovništva u Evropi. U pitanju je 230.000 lica, koji ne smeju da ostanu na nivou statističkog podatka. Oni ne smeju da budu zaboravljeni.

Podsetio bih vas da u Srbiji živi 58.000 izbeglica, od čega 42.000 iz Hrvatske i 16.000 iz Bosne i Hercegovine. Smatram da izbeglice zahtevaju osobitu pažnju Ujedinjenih nacija, odnosno UNHCR. Marginalizacija ozbiljnih problema sa kojima se ova ugrožena kategorija stanovništva suočava ne sme da bude ignorisana, već mora

da bude osuđena. Pitanje osnovnih ljudskih prava univerzalno je pitanje koje poštuju sve zemlje članice Ujedinjenih nacija.

Svaka ishitrena odluka po ovom pitanju bila bi pogrešna, jer bi mogla da naruši započete procese pomirenja u regionu, kao i fundamentalno pravo Srba da se vrate u svoje domove na Kosovu, u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Uvažena gospodo,

Srbija je iskoračila u budućnost i želi da aktivno doprinosi globalnom ekonomskom napretku, suzbijanju kriminala i korupcije, kao i rešavanju svih pitanja međunarodne bezbednosti.

Članstvo u Evropskoj uniji je spoljnopolitički prioritet Srbije. Kao i svaki drugi oblik međunarodnog udruživanja, ni Evropska unija ne daje idealna rešenja - i ona se suočava sa sopstvenim izazovima, krizom proširenja, ali je i najbolja zajednica evropskih država. Srbiji je mesto u njenom članstvu, kako bi ostvarila punu modernizaciju društva i države i dodatno razvila svoje ekonomske kapacitete. Jasan cilj kome stremimo je izgradnja Srbije kao respektabilnog člana porodice evropskih naroda, čemu će doprineti napredak u pregovorima o članstvu u Evropskoj uniji.

Srbija se aktivno priprema da sledeće godine predsedava OEBSom. Ta uloga i zadatak predstavljaju složen, multilateralan izazov naše zemlje koji spremno iščekujemo. Ovaj zadatak Srbija obavlja u saradnji sa Švajcarskom sa kojom je ostvarena pozitivna i konstruktivna saradnja.

Predsedavanje OEBSom Srbija će iskoristiti za podsticaj i jačanje međusobne saradnje država u regionu. Balkanske države su poslednjih godina ostvarile veliki napredak i razvile sadržajnu i sveobuhvatnu međusobnu saradnju. Srbija će dati sve od sebe da proces pomirenja, saradnje i međusobnog poštovanja u regionu bude sproveden u celosti i Predsedavanje OEBSom iskoristićemo i za promociju nastavka takvih procesa.

Duboko smo potreseni i uznemireni zbivanjima u Ukrajini. Učinićemo sve što je u našoj moći da se pronađe mirno rešenje problema i da se razlike prevaziđu na miroljubiv način.

Naša slovenska braća zaslužuju mir i spokojan razvoj, razume se uz poštovanje univerzalnih principa koji treba da važe za sve zemlje i narode, a jasno su definisani u Povelji UN. Srbija poštuje teritorijalni integritet Ukrajine kao članice Ujedinjenih nacija, i jednaku primenu međunarodnog prava za sve. Ponovo vas podsećam da su neke države Srbiji uskratile to pravo priznajući i promovišući nezavisnost dela teritorije Srbije-Kosova i Metohije.

Dame i gospodo,

Principi očuvanja mira i bezbednosti, mirnog rešavanja sporova i kriza, poštovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta zemalja članica UN osnova su na kojoj će Republika Srbija da saraduje u procesu iznalaženja odgovora na brojne političke i bezbednosne izazove u svetu.

Zbog toga Srbija, na globalnom planu, podržava sve napore UN i njenih članica kao i regionalnih organizacija usmerene na pronalaženje diplomatskih rešenja za najosetljivije bezbednosne tačke u svetu. Srbija ima veliko političko iskustvo i leadersku hrabrost da u dijalogu sa prijateljima, partnerima, zemljama članicama UN, razgovara i doprinosi kreiranju rešenja za nesporazume koji prete da po ko zna koji put razjedine svet.

Konkretan doprinos očuvanju mira u svetu, Srbija daje učešćem u mirovnim operacijama UN i EU. Kao rezultat ovog rada i saradnje sa saveznicima i partnerima, region je stabilniji nego što je bio pre petnaest godina. Želim da naglasim da podržavamo svaku inicijativu koja ima za cilj modifikaciju i prilagođavanje mirovnih operacija novim bezbednosnim izazovima. Srbija se zalaže za jačanje regionalne saradnje i usklađivanje pristupa delovanja mirovnih misija.

Novom politikom Srbije, odnosi u regionu jugoistočne Evrope su iskreni i potpuno otvoreni. To se naročito pokazalo tokom katastrofalnih poplava koje su pogodile Srbiju, Hrvatsku, i BiH. Solidarnost i požrtvovanost koji su tom prilikom pokazani, predstavljaju primer za ceo svet. Naš region sada nudi brojne mogućnosti za investitore jer jak i miran region jugoistočne Evrope znači jaku i stabilnu Evropu.

Gospodine predsedniče,

Srbija je iskusila akte terorizma na svojoj teritoriji na Kosovu i Metohiji. Zbog toga jako dobro razume bezbednosne probleme sa kojima se svet u ovom trenutku suočava i najsnažnije osuđuje sve vidove terorizma. Srbija je spremna da razgovara o svim inicijativama koje doprinose jačanju uloge Ujedinjenih nacija na polju borbe protiv ovog svetskog zla.

Srbija je ostvarila značajan uspeh na planu borbe protiv terorizma, naročito na regionalnom nivou i spremna je da svojim iskustvom i znanjem doprinese jačanju kontraterorističkog kapaciteta drugih država.

Srbija nikada nije podržavala, i ne može podržati govor ultimatum. Mi poštujemo i uvažavamo političke i ekonomske interese svih zemalja članica UN, i sa tih pozicija nastupamo i delujemo štiteći naše nacionalne i međunarodne interese.

Srbija najoštrije osuđuje zločine, a posebno brutalna ubistva koja čine pripadnici ekstremističke organizacije Islamska država.

Takvi oblici terorizma predstavljaju jednu od najozbiljnijih pretnji po međunarodni mir i bezbednost, a Srbija je, više nego ikada, posvećena da podrži međunarodne napore u borbi protiv terorizma.

Brz razvoj ISIS, kao i njene sposobnosti da privuče borce iz celog sveta, skrenuli su pažnju međunarodne zajednice. Jedno od glavnih pitanja sa kojima se svet suočava je problem boraca iz inostranstva koje regrutuju terorističke organizacije poput Islamske države i Al Kaide. Prema istraživanjima Internacionalnog centra za studije radikalizacije i političkog nasilja u Londonu, najvažniji regioni za regrutaciju stranih boraca izvan zapadne Evrope i Bliskog istoka su Balkan i zemlje bivšeg Sovjetskog Saveza. Na Balkanu, podaci o stranim borcima variraju: Albanija (do 140), i Bosna (do 60). Brojevi su nešto manji u Makedoniji (do 20), Srbiji (3), Bugarskoj (1), dok je u našoj pokrajini Kosovu i Metohiji čak do 150. Tom problemu se mora stati na put.

Dame i gospodo,

Novi globalni izazovi su pred nama. Izazovi, koji zahtevaju kreativne odgovore, globalno partnerstvo i fleksibilnost. Srbija je bezrezervno posvećena principima multilateralne saradnje i jačanju principa i sistema UN. U tom kontekstu, proces reforme sistema Ujedinjenih nacija smatramo istorijskom šansom da pokažemo doslednost ideji stvaranja konsenzusa zemalja članica oko svih ključnih pitanja. Srbija je spremna na konstruktivnu saradnju i uvažavanje svih učesnika u dijalogu koji će dopretni većoj efikasnosti sistema Ujedinjenih nacija. Srbija podržava reformu Saveta bezbednosti.

Uvažene ekselencije,

Srbija će dati sve od sebe na polju rešavanja globalnih problema bezbednosti i održivog razvoja. Tradicionalno, Srbija se zalaže za multilateralni pristup i u domenu razoružanja i kontrole naoružanja, zasnovan na uverenju da u svetu rastuće međuzavisnosti i kompleksnosti, zajednički izazovi zahtevaju i zajednička rešenja.

Sa velikom zabrinutošću pratimo razvoj situacije u vezi sa rapidnim širenjem virusa ebola u zemljama Zapadne Afrike. Upućujemo naše saučešće predsednicima i narodu Liberije, Gvineje, i Sijera Leonea povodom velikih žrtvi. Ovaj, po tempu do sada nezabeleženi nivo širenja zaraze, kao i velika stopa smrtnosti, prete da izazovu jednu od najvećih humanitarnih kriza današnjice i predstavljaju poziv za neodložno i zajedničko delovanje jer se radi o problemu svih nas. U ovakvoj situaciji je veoma važno što je članstvo UN prepoznalo razmere problema i podržalo predlog generalnog sekretara UN za uspostavljanje hitne zdravstvene misije za odgovor na ebolu. Srbija je spremna da se pridruži i doprinese zajedničkom naporu svojim naučnim i zdravstvenim kapacitetima i na svaki drugi način.

Svet se promenio, ali za najsiromašnije on je ostao isti. Pojačana nestabilnost zemalja u razvoju jasno ukazuje da im je pomoć i dalje potrebna i stoga međunarodna zajednica mora da posveti adekvatnu pažnju i ovoj grupi zemalja, i to pre svega kroz finansijsku podršku, razvoj novih tehnologija i obuku kadrova, što treba da vodi iskorenjivanju siromaštva i jačanju institucija.

Za Srbiju je cilj iskorenjivanja siromaštva prioritet, ali su i ciljevi inkluzivnog obrazovanja, zdravlja, rodne ravnopravnosti, održive energije, a posebno održivog ekonomskog rasta i zaposlenja, jednako važni. Pokretanje ekonomije je misija kojoj ćemo posvetiti najviše pažnje u predstojećem periodu, kako bismo obezbedili dobrobit za sve naše građane.

Sa povećanim stepenom socio-ekonomske povezanosti, moramo kreirati sveže ideje; moramo dizajnirati nove načine za prevazilaženje tekuće krize u globalnom upravljanju i sagledavanju načina o tome kako se politička rešenja formulišu i sprovede.

Srbija stoji ujedinjeno sa liderima celog sveta u akciji za dobrobit čovečanstva. To je odgovornost koju svi delimo. Ne samo da možemo postići više radeći zajedno, već možemo postići mnogo više zajedno. I to je razlog zbog čega stvaranje jedinstvenog, globalnog fronta oko ideje zajedničke sudbine i interesa čovečanstva, koju svi delimo, treba da bude prvi korak koji mi, članice Ujedinjenih nacija, moramo preuzeti na sebe u rešavanju novih svetskih izazova.

Hvala na pažnji.